

Naturskyddsföreningen i Göteborg
Fjällgatan 3 E
413 17 Göteborg
info.goteborg@naturskyddsforeningen.se

11 november 2009

Byggnadsnämnden
Göteborgs Stad
sbk@sbk.goteborg.se

Yttrande över **Detaljplan för Skeppsbron**

Hållbar stadsutveckling som mål för Centrala Älvstaden

Södra Älvstranden är en del av innerstaden och det projekt som kallas Centrala Älvstaden. Det är en vision om att knyta samman Göteborgs centrum över älven. I detta stora arbete måste alla viktiga aspekter på hållbar stadsutveckling lyftas fram och belysas. Under målet ”Attraktiv stadsmiljö” skriver Göteborgs översiktsplan: ”Allt byggande bör anpassas så att miljöpåverkan minimeras.” Detta är extra viktigt att betona i detta centrala stadsavsnitt, som kan bli ett skyltfönster för Göteborg som miljöstad. I det aktuella utställningsförslaget är dessa långsiktiga miljöaspekter inte alltid tydliga. Vi tar därför i huvudsak upp principiella synpunkter som vi anser bör ingå i det fortsatta arbetet med detaljplanen för Skeppsbron.

Vi vill också påpeka att kopplingarna till andra utredningar och projekt – som älvförbindelse och bangårdsförbindelse – blir ännu viktigare nu när det verkar som om infrastrukturpaketet, med bl.a. Västlänken under hamnen kommit ett steg närmare förverkligande.

Positiva signaler

Vi vill gärna framhålla några positiva sidor i förslaget. Samrådsprocessen har varit lång och omdiskuterad. Men den är faktiskt lett fram till att det aktuella planförslaget innehåller en intressant kaj- och stadsmiljö med stort utrymme för offentligt stadsliv, något som helt saknades i de tidigare arkitektskisserna. Det är då extra viktigt att planerare och politiker håller fast vid dessa långsiktiga kvaliteter och låter hållbar stadsutveckling genomsyra det fortsatta planarbetet.

Hållbar stadsutveckling - en nödvändig riktning

Allt för mycket av stadsplaneringen och byggandet baseras idag på alltför rena ekonomiska överväganden. Detta leder till kortsiktiga överväganden som motverkar långsiktigt hållbar stadsutveckling. I ett så centralt och allmänt intressant område som Södra Älvstranden måste långsiktiga aspekter dominera över de kortsiktiga.

Ekologisk hållbarhet

Bebyggelsen i kvarteren måste utformas så att den blir **robust, energihushållande**, skapar **gott mikroklimat** och **återskapar koldioxidproduktionen**. Här finns olika modeller att arbeta med. Den tredimensionella fastighetsbildningen med blandade funktioner kan ge många tillfällen till energiutbyte mellan t ex bostäder som behöver värme på natten och kontor som behöver värme på dagen. För varje kvarter måste man finna **helhetslösningar** för energisparande, energiutbyte, lokalt

omhändertagande av dagvatten m.m.

Sol- och vindstudier är viktiga för trivsel och utevistelse – men också för möjligheter till **stadsgrönt** och **stadsodling** som är viktiga i ett tätt stadsområde. Höga hus måste utformas omsorgsfullt för att bidra till hållbar utveckling. De skapar ofta skuggiga och blåsiga zoner omkring sig. Därför måste området kring höghusens bottenvåningar utformas omsorgsfullt. I anslutning till bergsslutningen, kajen och högre hus bör olika former av takträdgårdar, terrass- och våningsodlingar för såväl grönsaker som prydnadsväxter.

Även om många kretsloppsanpassade hus smälter väl in i stadsbilden så är det viktigt med tydliga inslag som verkligen **signalerar i vardagen** att särskild omsorg har lagts på slutna kretslopp. Det kan vara minivindkraftverk, väl inkomponerade solceller och solfångare, generösa cykelparkeringar, påkostade hållplatser för kollektivtrafiken, odlingar med dagvatten och växtblandningar m.m.

Hållbara transporter i samspel med staden

Ett område med centrumfunktioner som skall vara miljömässigt hållbart ställer särskilda krav på samspelet mellan stadsbebyggelsen och korta och långa transporter. Ett huvudsakligen nyplanerat område måste byggas upp med högre krav än gängse områden. **Biltillgängligheten måste minska.** Det kräver en samlad transportplan som bygger på sådant som gångtrafik, cykling, kollektivtrafik, samordnade godstransporter och helt nya transportsystem i samverkan.

Täta förbindelser över älven kan bädda för nya pendlingsmönster mellan Hisingen och Skeppsbron. Det kan vara kombifärjor, cykelfärjor, lätta broar eller smala tunnlar för spårtaxi. Även det **befintliga kollektivtrafiken**, främst spårvägsnätet, måste göras effektivare och mindre sårbart. Detta måste man tänka på vid varje ny länk. Innerstadens spårvägsnät är redan överbelastat och det saknas triangelspår runt Spårvägs-ringen (t ex vid Järntorget och Korsvägen) som försvårar alternativa linjedragningar. Sådana åtgärder behöver planeras in i nya detaljplaner. Vid Skeppsbrons terminal finns det goda möjligheter att anlägga en spårvägsslinga. En sådan saknas helt i innerstaden. En slinga vid Skeppsbron skulle också kunna vara en attraktiv terminal för turisttrafik med gamla spårvagnar och kopplingar mellan Lisebergslinje och skärgårdstrafik.

Synpunkter på platser

Båt/spårvägsterminalen bör planeras för stor bealstning i högtrafik och sommartrafik till skärgården, med flexibla bytesmöjligheter, utbyggbarhet för nya transportmedel och godstransporter samt attraktiva mötesplatser.

Höghuset – om det byggs – måste få långtgående kretsloppsanpassning, blandade funktioner, attraktiv och öppen bottenvåning, odlingar, utsiktsterrass.

Kvarteren bör detaljplaneras för blandade boendeformer, utevistelse i gott mikroklimat och lättanvända och synliga kretsloppssystem.

Kajerna skall ge utrymme inte bara för privata fritidsbåtar och utflyktsbåtar utan möjliggöra boende på båt, flytande marknader, värmepumpsanläggningar m.m.

Fortsatt process med utrymme för alternativa tankar

I den fortsatta samrådsprocessen är det viktigt att arbetet inte sluts inom stadsbyggnadskontoret,

stadens tekniska förvaltningar, Älvstrandsbolaget och byggherrar. I den samrådstradition som grundlagts sedan några år vid Södra Älvstranden kan framtidsseminarier, temavandringar, studentuppgifter m m knytas till processen för att säkerställa att goda hållbarhetsidéer tillförs till och hålls levande inom detaljplaneprocessen.

Naturskyddsföreningen i Göteborg
genom

Gustav Sjöblom
ordförande